

általános szabálya alól, mely szerint a végrehajtást szenvedőnek jogában áll az ingóságok elárverezési sorrendjét kijelölni. Ez alapon ugyanis mi sem könnyebb, mint a lefoglalt idegen ingót elárvereztetni, s a bérbeadó követelésének ily kielégítése révén a végrehajtást szenvedőnek saját ingóságait a végrehajtás alól mentesíteni. A törvény megváltoztatására nézetem szerint szükség nincsen, mert az ily rosszhiszemű kijelölés már voltaképen magában foglalja a Btk. 361. §. szerint a hűtlen kezelés vétésének tényálladékát; ámde a törvényadta engedély, még ha szövege szerint helytálló is, nem terjedhet ki soha büntetendő cselekmény elkövetésére s a hatósági közegeknek — így ez esetben bírósági végrehajtnak — kötelessége azt hivatalból lehetetlenné tenni. Törvénytárgyú rendelet útján lehetne eszerint oly irányban intézkedni, hogy azon árverések alkalmával, melyeket a Vht. 225. §. alapján eszközölt foglalás előzött meg, elsősül a végrehajtást szenvedő tulajdonát képező ingóságok legyenek árverés alá bocsátandók s csak ha a befolyt összeg nem elegendő, akkor kerülhessen sor a bérlemény területén lefoglalt idegen ingóságok elárverezésére.

A legelemibb méltányosság követelménye volna ezenkívül, úgy véljük, oly rendelkezést statuálni, hogy a bírói kiküldött, ha a lefoglalt idegen ingó értéke bizonyos összeget meghalad, a foglalásról, annak átadóját, esetleg tulajdonosát, köteles legyen értesíteni. Igénypernek, vagy előterjesztésnek természetesen ez alapon sem volna helye, de lehetővé tenné az ily intézkedés egyfelől azt, hogy a jóhiszemű károsult még idejekorán érvényesíthesse kártérítési igényét a végrehajtást szenvedő ellen, másfelől némileg preventív hatást is gyakorolna, mert annak híre az üzleti érintkezés révén másoknak is tudomására jutván, elejét venné további óvatlan letétbe helyezéseknek s megbízások adásának.

Természetes, hogy mindezeket a rendszabályokat csupan azokra az esetekre kellene korlátozni, melyekben a végrehajtást szenvedő bérlő az illető idegen ingóságokat üzlete körében, iparszerű tevékenységének folyamánként vette át; más esetben a bár jóhiszemű, de saját ügyeiben gondatlan átadó, ily fokozott védelemre nem tarthat igényt. Egyébként a rosszindulatu bérlőt ez uton sem lehet megakadályozni abban, hogy a foglalás alkalmával a bérlemény területén talált idegen ingót sajátjának állítsa s valódi saját ingói helyett árverés alá bocsássa; ily eljárás azonban oly nyilvánvalóan kimerítené a sikkasztás tényálladékát, hogy ellene a büntető törvény idevágó szakaszain kívül egyéb szankciókra nincs is szükség.

Valószínűnek tarthatjuk, hogy a fentvázolt intézkedések is csak részben volnának alkalmasak a jóhiszemű harmadik személy érdekeinek védelmére s kétségtelen, hogy jogrendszerünk ezen a ponton bizonyos hiányt mutat. Ennek áthidalása már az említett kiegészítő jogszabályok alkalmazása mellett, a gyakorlati élet igényeinek megfelelő módon fokozatosan érvényesülő józan bírói judikatúra feladatává válik. *Dr. W. Gy.*

Közkereseti társaság feloszlása. Nyilvánvaló érdek fűződik ahhoz, hogy az egyik társasági tag kiválása ne legyen

kényszerű oka a társas üzlet megszűnésének, a társas üzlet liquidációjának. A mi kereskedelmi törvényünk rendszere az, hogy a társaság személyi felbomlása egyttal a társas üzlet társasági megszűnését is jelenti. A törvény ezen rendszerével szemben a feleknek módjuk van arra, hogy szerződéses rendelkezésekkel hátrítsák el az üzlet felszámolását és biztosítsák a társas üzletnek a társasági személyi viszony megváltozása utáni időre is fennmaradását. Kereskedelmi jogi gyakorlatunk az üzlet fennmaradásához fűződő érdeket nem veszi figyelembe és például két tagból álló társaságnál még olyankor is az üzlet felszámolását mondja ki a társas viszony megszüntetésének formájául, amikor az egyik tag ellenében megállapítja a kizárási ok fennforgását. A kényszerű felszámolásnak az a tisztán alaki indoka, hogy az egyik tag kizárása két tag esetén a *társas* jelleget szünteti meg és a K. T. 102. §-a a *társaság* üzletének fennmaradásáról beszél, hogy tehát a törvény vonatkozó rendelkezése csak akkor foglal helyet, ha a kizárt tag kiválása után még legalább két tag kimondja a társaságban, távollról sem megnyugtató. Nincs bénső indokltsága annak, hogy egy tagnak megtagadjuk azt, amit két tagnak minden kétely nélkül megad a törvény. A Kuria most egy más vonatkozásban döntött a kényszerű feloszlás mellett, megint teljes elejtésével az üzlet fennmaradásához fűződő érdekeknek.

Az adott esetben a közkereseti társaságnak három tagja volt. A társasági szerződés szerint bármely tagnak hathónapi felmondási idő után joga van kilépnie. Majd ugyanazon szerződéses rendelkezés második bekezdése így szól:

„Egyik tagnak kilépése esetén a társaság csupán a kilépett tagra nézve tekintetik megszüntnek, egyébként a társaság az addigi jogokkal és kötelezettségekkel fennmarad.“

Már most az egyik tag elmebetegség miatt gondnokság alá helyeztetett és gondnoka, illetve elhalálózása után örökösse (a feleség volt a gondnok és örökös egy személyben) pert indított a társaság felosztása iránt. Az elsőbíróság a keresetet elutasította, de a tábla helyt adott a keresetnek és a Kuria a felülvizsgálatot elutasította. A Kuriát betű szerinti értelmezés vezette. Az indokok szerint nyilvánvaló, hogy a hivatkozott szerződéses rendelkezés csak az esetre szól, ha valamelyik fél önként, személyes elhatározása alapján lép ki, de nem vonatkozik arra a kérdésre, hogy mi legyen a gondnokság alá helyezés következménye és így esetre nem rendel el a társaság további fennmaradását és így alkalmazandó a K. T. 98. §. 3. pontja, amely szerint a társaság feloszlik, ha egyik tagja a vagyona feletti szabad rendelkezési jogot elveszti. (P. IV. 7096/1924.). Nem tudjuk helyeselni az ilyen

sztrikt szerződés értelmezést s kétségtelen a felek szerződéses akarata, hogy a társaság kényszerű felszámolását el akarták kerülni és meglehet bocsátani a feleknek azt a feledékenységet, hogy nem beszéltek az egyik tag bekövetkezhető elmebetegségről. Az ilyesmiről nem szívesen beszélnek és ez alapon nem is gondolnak rá, de az is bizonyos, hogy a felek szándékától tökéletesen idegen az, hogy csupán az önkéntes kilépés esetére kontemplálták a társaság fennmaradását, de elmebetegség esetére nem.

A német elmélet és gyakorlat egyaránt sokszor említi, hogy mindenik fél viseli a saját „személyi érdekszférájában” beálló változások veszélyét.

Ennek figyelembevételével az elmebetegség jogkövetkezése egyenlősítendő lett volna az önkéntes kilépéssel. Arról nem is beszélünk, hogy objektív érdek a fentiek szerint az üzlet fenntartása és a liquidációval feltétlenül beálló különféle kár megelőzése. *B. S.*

Valorizáció és késedelem. Ismételtén szóvátettük, hogy a Kuria gyakorlatában még mindig erősen él a valorizációnak a késedelemre való ráépítése. Reá mutatunk arra is, hogy ez az elvi álláspont kényszerűen az igazságérzetet ki nem elégítő megoldásokra juttat. Dr. Schuster Rudolf az gyvédi körben tartott előadásában igen világos okfejtéssel tört lándzsát azon felfogás mellett, hogy a valorizáció nem a késedelem járuléka, hanem a leromlott értékű pénz egyensúlyozása és hogy a pénzromlás bekövetkezése igen sokszor nincs összefüggésben a késedelemmel, mert a pénzromlás bekövetkezhetett a lejárat előtt épügy, mint a lejárat után. Ugyanezen gondolatmenetet propagálta különböző cikkeiben dr. Blau György is.

A kir. Kuria P. I. 5441/1924. számú határozatával most teljes elvi tisztasággal és szabatos fogalmazással ugyanezen álláspontra helyezkedett. Az indokolás vonatkozó részét az alábbiakban közöljük:

„Az értékátszámításhoz való jogigény a papírpénz értékének a háborus viszonyok következtében beállott leromlásában találja jogalapját. A valorizálás lényege nem kártérítés. Az által a hitelező a jelenlegi viszonyok között mennyiségileg nagyobb összeghez jut ugyan, rendszerint azonban csak azt az értéket kapja meg, vagy annál is kevesebbet kap, ami őt a pénz időközi leromlása nélkül eredetileg megilletné. Ennélfogva a valorizálásnak nem előfeltétele az adós vétkeessége vagy késedelme, mert a pénz értékének leromlása rendszerint nincs ezekkel összefüggésben. Miért is az adós vétkeessége, vagy késedelme, éppen úgy, mint a hitelező mulasztása csak az átértékelés mérvére van és lehet kihatással.

Kívánatos volna, ha a Kuria valorizálási gyakorlatában ez az új és igazságos álláspon, amely a késedelemnek is bizonyos jophatást tulajdonít ugyancsak dr. Schuster fejtegetései értelmében, de a nélkül, hogy a késedelmet tenné meg a valorizáció előfeltételül — érvényesülne. A Reichsgericht egyébként hasonló kijelentéseket tett. *B. S.*

A követelés megítélésének jogereje és az utólag támasztott valorizáció. Birói gyakorlatunk szerint a közkereseti társaság ellen jogerősen megítélt követelésnek későbbben az egyik tag ellen való perbeli érvényesítésénél a tag védekezése a személyes viszonyaiból való körülményekre van korlátozva. és nem teheti a tag vitássá magának a követelésnek fennállását. (Lásd: C. 1415/1904. Grecsák: Uj Döntvénytár Keresk. jog I. k. 230. l.) Helyes-e ezen elv teljes szigorúságu következetessége, ezt ez